

**รายงานการวิจัย
กิจกรรมส่งเสริมทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย
โดยเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ**

**โดย
นิศาชล ต่ำคำปัญญา
รหัส 571561321080 ห้อง 3**

**คณะครุศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอก
ที่ตั้งลำปาง**

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตการวิจัย	2
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	
กลุ่มตัวอย่าง	
ตัวแปรที่ศึกษา	
ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย	
สมมติฐาน	3
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	
กรอบแนวคิด	
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือภาพ	
1. ความหมายของหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย	
2. ประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย	
3. การเลือกหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย	
4. ความสำคัญของหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย	
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือภาพ	
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์	
1. ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมเสริมประสบการณ์	
2. สื่อที่ใช้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์	
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย	
1. ความหมายและความสำคัญภาษาของเด็กปฐมวัย	
2. ความหมายของพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย	
3. ความสำคัญของพัฒนาการทางการพูดสำหรับเด็กปฐมวัย	
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการพูด	
วิธีดำเนินการวิจัย	16
ระเบียบการวิจัย	
กลุ่มตัวอย่าง	
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
การเก็บรวบรวมข้อมูล	
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
แผนการดำเนินโครงการ	18
ประโยชน์ที่ได้รับ	

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	19
สรุปผลการวิจัย	21
อภิปรายผลการวิจัย	22
ข้อเสนอแนะ	23
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
-แผนการจัดประสบการณ์	
-แบบสังเกตพฤติกรรม	
-ประวัติผู้วิจัย	

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ การอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นต้องใช้ภาษาในการสื่อสารความหมายซึ่งกันและกันเพื่อแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ทศนคติตลอดจนประสบการณ์ให้ผู้อื่นเข้าใจ ซึ่งจะทำให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น ภาษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ต้องอาศัยทักษะการฟัง การพูดซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียน เพื่อติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่นเข้าใจตนได้ (จินตนา สุทธจินดา.2522:2) เด็กปฐมวัยเรียนรู้ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างและสิ่งต่างๆ จากการได้เห็น ได้ฟัง การได้สัมผัส การลองผิดลองถูกการเร้า และการให้แรงเสริม เป็นสิ่งช่วยให้เด็กมีพัฒนาการ ทางภาษาจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ ดังนั้นการที่เด็กจะสามารถสื่อ ความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจนั้น ต้องอาศัยภาษา เพื่อติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่นเข้าใจตนได้ ดันติผลาชีวะ (2547: 143)

จากการที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติการสอนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสะเลียมหวาน เด็กมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 28 คน มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรม 6 หลัก และส่งเสริมทักษะทางวิชาการให้กับเด็ก ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กตลอดระยะเวลาที่ทำการสอน พบว่าเด็กมีพฤติกรรม ไม่กล้าสนทนาโต้ตอบ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ต้องให้นั่งใกล้ๆ ครู เพื่อคอยกระตุ้นในการฟัง การพูด และการตอบคำถาม จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยจะทำการวิจัย โดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้หนังสือภาพ 4 เรื่อง 1.เรื่อง รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับพ่อ 2.รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับแม่ 3.เรื่องไปไหน หนูไปด้วย 4.หนูรู้นะ ไม่เล่นหรอกดำเนินกิจกรรมโดยครูนำหนังสือภาพให้เด็กดูและอ่านข้อความในหนังสือภาพแล้วให้เด็กอ่านตาม และต่อ ยอดให้เด็กกลับมาตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือภาพ โดยให้เด็กเล่าเรื่องราวของตนเองหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนและครูฟังในวันต่อไป เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่าเรื่องราวหรือประสบการณ์ของตนเองด้วยตนเอง และเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมการไม่กล้าพูดสนทนาโต้ตอบ แสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนและครูและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน เพื่อส่งเสริม พัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ทักษะ หรือกระบวนการ และคุณลักษณะ หรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็กธรรมชาติรอบตัวและสิ่ง ต่าง ๆ รอบตัวเด็กที่เด็ก มีโอกาสใกล้ชิดหรือ ปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ จะไม่นั้นเนื้อหา การทองจาที่เกี่ยวข้องกับ ทักษะหรือกระบวนการจำต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็น สำหรับผู้เรียน เช่น ทักษะการ เคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝัง ให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีมีค่านิยม ที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น รักการเรียน รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและมี คุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น

สำหรับกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการพูดสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น มีหลากหลายกิจกรรม เช่นการเล่านิทาน การเล่นเกมบทบาทสมมติ การสนทนา การอภิปราย การร้องเพลง การพูดคำคล้องจอง การใช้ปริศนาคำทาย การใช้นิทานภาพ หรือสื่อประกอบการเล่านิทาน ซึ่งกิจกรรมต่างๆเหล่านี้ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ฟัง ได้พูดโต้ตอบ และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถทางภาษาดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อศึกษาผลของการจัดการประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะการพูดให้กับเด็กปฐมวัย โดยใช้หนังสือภาพ มีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

-เพื่อศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการพูดของเด็กปฐมวัย หลังได้รับกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียน ชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 2 – 5 ปี จำนวน 28 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสะเลียมหวาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สังกัดเทศบาลตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กนักเรียน ชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 3 – 5 ปี จำนวน 28 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสะเลียมหวาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สังกัดเทศบาลตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) จำนวน 5 คน จากเด็กนักเรียนทั้งหมด 28 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ส่งเสริมทักษะการพูดโดยเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ

ตัวแปรตาม. ทักษะการพูดของเด็ก

ระยะเวลาทำการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ทำการทดลองเป็นเวลา 8 ครั้ง ครั้งละ 10 – 15 นาที สัปดาห์ละ 4 ครั้ง เป็นเวลา 2 สัปดาห์

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพมีทักษะการพูดดีขึ้น

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

1.เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียน ชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 3 – 5 ปี จำนวน 5 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสะเลียมหวาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สังกัดเทศบาลตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

2.หนังสือภาพ หมายถึง หนังสือที่หนังสือภาพจำนวน 4 เรื่องได้แก่

- 1.เรื่อง รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับแม่
- 2.เรื่อง รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับพ่อ
- 3.เรื่อง หนูรู้นะ ไม่เล่นหรอก
- 4.เรื่อง จะไปไหน หนูไปด้วย

3.ทักษะการพูด หมายถึง พฤติกรรมการสื่อสาร การแสดงออกทางภาษาของเด็กปฐมวัย ด้วยการใช้อ้อยคำ เรียบเรียงเป็นภาษาพูด เพื่อถ่ายทอดความคิดและสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยแบ่งลักษณะพฤติกรรมการพูดไว้ 3 ข้อดังนี้

1. การแสดงความคิดเห็น
2. การบอกเล่าเรื่องราว
- 3.การพูดสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ

4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หมายถึง เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการพูดให้เด็ก โดยครูใช้คำถามปลายเปิดจากหนังสือภาพทั้ง 4 เรื่อง ให้เด็กแต่ละคนออกมาตอบคำถามและบอกเล่าเรื่องราวของตนเอง ครูใช้คำถามกับเด็กเพื่อกระตุ้น ฝึกให้เด็กคิด ฝึกการใช้ภาษา การสนทนาโต้ตอบกับเพื่อนและครู โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังนี้
ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ

1.1 ครูนำเด็กเข้าสู่กิจกรรม โดยการสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจกรรมที่กำลังจะเรียน

2.2 ครูอธิบายเกี่ยวกับข้อตกลงในการจัดกิจกรรมให้เด็กทราบ
ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม

2.2 ครูนำหนังสือภาพเรื่อง รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับพ่อ ให้เด็กดูและครูก็อ่านให้เด็กฟัง

2.3 ครูกระตุ้นเด็กโดยใช้คำถามปลายเปิด เกี่ยวกับเรื่องราวของเด็กที่ชอบทำกับคุณพ่อขณะอยู่ที่บ้าน เมื่อเด็กตอบคำถาม ครูบันทึกพฤติกรรมในการพูดของเด็ก
ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

3.1 ครูทบทวนเนื้อหาของหนังสือภาพและต่อยอดโดยการให้เด็กมาตอบคำถามว่า ในแต่ละวันเด็กชอบทำอะไรขณะอยู่ที่บ้านกับคุณพ่อ แล้วกลับมาเล่าประสบการณ์ของตนเองให้เพื่อนและครูฟัง ในวันถัดไป

ขั้นที่ 4 ประเมินผล

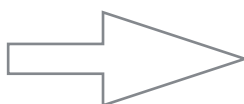
4.1_ครูสนทนา ชักถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่เด็กชอบทำกับคุณพ่อขณะอยู่ที่บ้าน ครูสังเกตการตอบคำถาม การสนทนาและความคิดเห็นของเด็กบันทึกพฤติกรรมทักษะการพูดของเด็ก

กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

กิจกรรมเสริม
ประสบการณ์
โดยใช้หนังสือภาพ

ทักษะการพูดของเด็ก

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือภาพ

- 1.ความหมายของหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย
- 2.ประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย
- 3.การเลือกหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย
- 4.ความสำคัญของหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย
- 5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือภาพ

2.เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์

- 1.ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมเสริมประสบการณ์
- 2.สื่อที่ใช้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์

3.เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย

- 1.ความหมายและความสำคัญภาษาของเด็กปฐมวัย
- 2.ความหมายของพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
- 3.ความสำคัญของพัฒนาการทางการพูดสำหรับเด็กปฐมวัย
- 4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการพูด

1. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือภาพ

1. ความหมายของหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย

หนังสือภาพคือหนังสือเล่มแรกของเด็ก หนังสือภาพสำหรับเด็กคือหนังสือที่ผู้ใหญ่ต้องอ่านให้เด็กฟัง ไม่ใช่หนังสือสำหรับเด็กอ่านเอง หนังสือภาพสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบเป็นสำคัญ กล่าวคือ มีภาพในสัดส่วน 70-80 เปอร์เซ็นต์ในแต่ละหน้า ขณะที่ตัวหนังสือเพียง 20-30 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ยิ่งหนังสือสำหรับเด็กเล็กมากเท่าไร ตัวหนังสือก็มีความจำเป็นน้อยเท่านั้น หนังสือภาพที่ดีต้องสื่อสารกับเด็กได้อย่างดี มีภาพที่เล่าเรื่องได้ บางครั้งอาจไม่จำเป็นต้องมีตัวหนังสือหรือไม่ต้องอ่านตัวอักษร เด็กก็สามารถอ่านเรื่องและเข้าใจเรื่องจากภาพได้ นอกเหนือจากนี้ยังมีความละเอียดลออ ภาพต้องให้ข้อมูลแก่เด็ก ภาพต้องสื่ออารมณ์ของตัวละครของเรื่องได้ เช่น เนื้อหาของเรื่องบอกถึงความตื่นเต้น ลึกลับ และการผจญภัย อารมณ์ของภาพก็ต้องเป็นไปในอารมณ์เดียวกันนั้นด้วย หนังสือสำหรับเด็กไม่จำเป็นต้องมีแต่สีสวยหวานเท่านั้น หากหนังสือภาพขาว-ดำหรือสีทึบทึม ก็เป็นหนังสือที่ดีสำหรับเด็กได้ ถ้าสามารถสื่อสารอารมณ์ของเรื่องได้ หนังสือที่ดีระดับโลกหลายเล่มที่ครองใจเด็กมาอย่างยาวนานก็เป็นหนังสือภาพขาว-ดำ สร้างจินตนาการ ฝึกนักคิดจากหนังสือภาพ ความสนใจที่มีต่อภาพไม่ว่าจะจากในหนังสือภาพหรือจากรูปภาพทั่วไป เป็นการกระตุ้นให้เกิดการทำงานของระบบประสาท ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญาในเด็กเล็กๆ จินตนาการเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์เพื่อการเรียนรู้ จินตนาการนำไปสู่การคิด นำไปสู่การเกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ งานวิจัยทางการศึกษาระบุว่าการสร้างจินตนาการในตัวมนุษย์ควรเริ่มต้นที่วัยเด็กเป็นสำคัญ เพราะเป็นช่วงวัยที่ระบบประสาทมีการพัฒนาอย่างเต็มที่

มร. ทาดาชิ มัตซึอิ ปรมาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือภาพเพื่อเด็กกล่าวว่า “ภาษาเล่าเรื่องเป็นภาษาที่มองด้วยตาไม่เห็น แต่เมื่อเด็กได้ฟังนิทาน ภาพของตัวละครในนิทานจะปรากฏขึ้นให้เด็กเห็นอยู่ในหัว แม้ว่าตรงหน้าเด็กจะไม่มีอะไรเลย แต่พลังของเรื่องราวที่เด็กได้ยินจะทำให้เด็กวาดภาพขึ้นเองในสมองได้ ความสามารถของเด็กในการวาดภาพขึ้นเองในสมองจากภาษาซึ่งมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น คือพลังจินตนาการสร้างสรรค์ ซึ่งจะกลายเป็นพลังเรียนรู้จากการอ่านหนังสือในอนาคต หากเด็กไม่มีประสบการณ์ในการฟัง รับรู้ และวาดภาพจินตนาการเอง รู้จักแต่วิธีประสมอักษรและอ่านหนังสือออกตามตัวอักษร เด็กอ่านหนังสือออกก็จริงแต่จะอ่านไม่เข้าใจลึกซึ้ง” พัฒนาภาษาด้วยหนังสือภาพ การเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการพัฒนาอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งต้องอาศัยทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน การพัฒนาทักษะทั้งสี่เกิดขึ้นตั้งแต่ในช่วงวัยเด็ก ดร. วรนาท รักสกุลไทย นักเทคโนโลยีการศึกษา โรงเรียนเกษมพิทยา แผนกอนุบาล ให้มุมมองการพัฒนาภาษาไว้ว่า ภาษาคือเครื่องมือในการสื่อสารถ่ายทอดความคิด วิธีเริ่มต้นการสอนภาษาสำหรับเด็กอนุบาลต้องเริ่มจากหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก เด็กอนุบาลในช่วงสองขวบครึ่งถึงห้าขวบเป็นช่วงที่มีพัฒนาการทางภาษามาก การพัฒนาทักษะภาษาทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน ต้องพัฒนาไปพร้อมกันแต่สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญในช่วงสามปีแรกก็คือ ทักษะการฟังและการพูด คนที่จะอ่าน เขียนได้ดี ต้องฟังและพูดได้ก่อน การเล่าเรื่องจากหนังสือภาพให้เด็กฟังไม่เพียงกระตุ้นจินตนาการของ

เด็กให้เกิดการสร้างภาพขึ้น หากยังเสริมสร้างทักษะการฟังให้กับเขาด้วย การที่เด็กได้ฟังบ่อยครั้งจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้คำมากขึ้น เกิดการสะสมเป็นคลังคำ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาทักษะด้านอื่นต่อไป

หนังสือภาพสำหรับเด็กที่ดี ที่ผ่านการพิสูจน์มาแล้วจากหลายโครงการ ที่ทำงานด้านการพัฒนาเด็กด้วยหนังสือและการอ่าน ว่าเหมาะสมสำหรับการพัฒนาเด็กเล็ก มาวิเคราะห์ มาแนะนำ กิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการและประสาทสัมผัส รวมถึงการใช้หนังสือเพื่อเป็นตัวอย่างให้คุณครู ผู้ปกครองและผู้สนใจ การพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยหนังสือได้นำไปใช้ต่อไป

2.ประเภทของหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย

ประเภทของหนังสือเด็ก แบ่งได้ 3 ประเภท โดยยึดหน้าที่ของหนังสือเป็นหลัก ได้แก่

1. บันทึคดี เช่น หนังสือนิทาน การ์ตูน เป็นต้น
2. สารคดี เช่น ให้ความรู้ในเรื่อง ธรรมชาติ สัตว์ การท่องเที่ยว เพลงเด็กๆ เป็นต้น
3. ร้อยกรอง เช่น คำคล้องจอง

หนังสือทั้ง 3 ประเภทนี้ได้แยกหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

1. หนังสือภาพ เป็นหนังสือที่มีแต่ภาพ เป็นหนังสือที่เหมาะสมนำมาสอนเด็ก เด็กจะสนุกกับการได้จับต้องและเรียนรู้เรื่องการอ่าน เรื่องราวจากภาพ หนังสือภาพที่ไม่มีคำบรรยายนี้ไม่จัดว่าเป็นหนังสือที่จัดขึ้นเพื่อการอ่านโดยตรงแต่ใช้เป็นกิจกรรมกระตุ้นและเตรียมความพร้อมในการอ่านของเด็กต่อไป

2. หนังสือภาพที่มีคำบรรยาย

2.1 หนังสือที่มีคำบรรยายสั้นๆ เป็นคำๆ หรือประโยคสั้นๆ เช่น หนังสือภาพสัตว์เป็นคำๆ ได้ภาพ เป็นต้น

2.2 หนังสือภาพที่มีคำบรรยายยาวๆ เช่น หนังสือนิทาน

หนังสือนิทานภาพหรือหนังสือภาพประกอบเรื่อง

หนังสือนิทานภาพ มีเนื้อเรื่องและโครงเรื่องที่มีความซับซ้อนมากกว่าประเภทหนังสือภาพสำหรับเด็กหัดอ่าน รวมไปถึงมีการสร้างภาพประกอบ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ ซึ่งนิทานภาพสามารถอ่านให้เด็กฟังได้

หนังสือบทกวีร้อยกรองสำหรับเด็ก

หนังสือที่มีเรื่องราวเป็นคำคล้องจอง คำสัมผัสช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายของคำ หนังสือมีลักษณะเริ่มจากโครงเรื่องง่ายๆเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตครอบครัว ชีวิตประจำวันของเด็กๆรวมถึงภาพประกอบจะมีความชัดเจน หนังสือภาพประเภทนี้จะมีตัวบทสั้น และเป็นหนังสือที่เหมาะสมกับการเตรียมพร้อมให้เด็กได้อ่านหนังสือเรื่องยาวต่อไป

หนังสือตัวอักษร

หนังสือที่สอนให้รู้จักพยัญชนะโดยอาศัยภาพที่มีชีวิตชีวา ชวนให้เด็กอยากหัดเรียนรู้ ภาพจะเป็นตัวเล่าเรื่อง รวมถึงหนังสือภาพมุ่งสร้างสรรค์ในลักษณะให้เด็กได้ทำความรู้จักตัวอักษร พยัญชนะต่างๆ

หนังสือการนับตัวเลขและจำนวนนับ

หนังสือที่ส่งเสริมด้านคณิตศาสตร์พื้นฐาน เพื่อการเรียนรู้เรื่องจำนวนและตัวเลข นำเสนอด้วยภาพที่เชื่อมโยงกับตัวเลข โดยมีการย้ำซ้ำๆ ให้เด็กได้ทบทวน เด็กจะได้รู้จักตัวเลข รู้จักสังเกต รวมทั้งได้เรียนรู้คำศัพท์และความหมายของคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับ คน สัตว์ สิ่งของ

หนังสือนำเสนอความคิดรวบยอด

หนังสือที่ใช้ภาพและเส้นช่วยทำความเข้าใจเรื่องความคิดรวบยอดจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม เช่น เสียง สี ขนาด รูปทรง ของใช้ ระยะทาง ภาษา คำศัพท์ รวมไปถึงหนังสือที่มีลักษณะมุ่งเน้นให้มีคำถาม คำตอบ การจับคู่สิ่งที่ตรงกันข้าม มัดกับสว่าง ข้างบนกับข้างล่าง เป็นต้น โดยใช้ภาพเป็นตัวดำเนินเรื่อง

3.การเลือกหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย

หนังสือภาพ (Picture Book)

จะมีสัดส่วนของภาพมากกว่าตัวหนังสือ คือมีภาพอยู่ประมาณร้อยละ เจ็ดสิบถึงแปดสิบของหน้ากระดาษ การวาดภาพเต็มหน้าคู่ หรือเล่าเหตุการณ์เดียวในหน้าคู่ก็จะเหมาะสมเพราะเด็กๆ จะได้ดูภาพได้เต็มอ้อมเต็มตา หนังสือภาพอาจจะเป็นนิทาน หรือไม่ใช่ก็ได้ เพราะหนังสือภาพบางเล่มมีลักษณะเป็นหนังสือประเภทเสริมความรู้ ให้ความคิดรวบยอดสำหรับเด็ก บางเล่มเป็นหนังสือเพื่อการเรียนรู้ภาษา คณิตศาสตร์ ต่างๆ เป็นต้น

การอ่านหรือเล่าเรื่องจากหนังสือภาพให้เด็กฟังจะสนุกและประสบความสำเร็จหรือไม่นั้นนอกจากเทคนิค วิธีของคุณครูผู้อ่านผู้เล่าแต่ละคนแล้วการเลือกหนังสือเพื่อมาใช้กับเด็กก็เป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม เนื่องจากเด็กๆ แต่ละวัยมีพัฒนาการ มีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน การเลือกหนังสือให้เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของเด็กจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยส่วนใหญ่ เด็กๆ ที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีอายุโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 3 ขวบครึ่ง คุณครูจะต้องเลือกหนังสือที่มีเนื้อหาและรูปภาพที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนี้ หนังสือภาพ จึงเป็นหนังสือที่เหมาะสมที่สุดสำหรับเด็กวัยที่อยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หนังสือภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็กนั้น มีความแตกต่างจากหนังสือนิทานที่มีภาพประกอบ หนังสือภาพ (Picture Book)

หนังสือภาพที่ดีสำหรับเด็กไม่จำเป็นต้องมีสีสันเจิดจ้าเสมอไป ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องมากกว่า ว่าเรื่องนั้นๆ ต้องการสีสันมากแค่ไหน เช่นหากเนื้อเรื่องมีบรรยากาศที่ อ่อนโยน นุ่มนวล มีการบรรยายถึงอากาศยามเช้ายามเย็นหรือตอนค่ำก่อนเข้านอน ก็ควรมีภาพที่ใช้สีอบอุ่นและดูนุ่มนวลเข้ากัน ไม่ควรใช้ภาพวาดที่มีสีสันฉูดฉาด ในขณะที่ บางเล่มอาจจะมีสีสันสดใส หรือทึบทึม เช่นนั้นก็จะเข้ากันกับเนื้อเรื่องประเภทเรื่องราวที่เจิดจรัสเร้าใจหรือน่าตื่นเต้น ลึกกลับตามลำดับ แต่สำหรับหนังสือภาพบางเล่มก็ไม่ได้ลงสีสันเต็มตลอดทั้งหน้า ไม่ว่าจะเป็นสีสันฉูด ฉาดหรือนุ่มนวล เพียงเว้นพื้นที่กระดาษขาวๆเอาไว้หลายๆก็มี ทั้งนี้เพื่อความสวยงามในการออกแบบ และเหมาะสมลงตัว ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้กับหนังสือสำหรับเด็กเล็กๆ กล่าวคือ มีภาพที่ชัดเจนเพียงภาพเดียวบนพื้นกระดาษขาวหรือสีอ่อนเท่านั้นเพื่อให้เข้าใจง่ายและดูสบายตา

หนังสือนิทาน (Story Book) เป็นหนังสือสำหรับเด็กที่โตขึ้นใช้สำหรับอ่านเองและมีผู้ใหญ่อ่านให้ฟังเช่นเดียวกับหนังสือภาพ หนังสือนิทานมีเนื้อเรื่องที่ยาวและมีความซับซ้อน ในหนึ่งเล่มอาจจะมีนิทานมากกว่าหนึ่งเรื่องก็ได้ แม้หนังสือนิทานจะมีภาพประกอบแต่ภาพก็ไม่ได้ทำหน้าที่เล่าเรื่อง จึงเหมาะสำหรับเด็กโตที่อ่านหนังสือเองได้แล้ว

ลักษณะของหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก

ลักษณะของหนังสือที่ดีของเด็กปฐมวัย จึงสรุปแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้ คือ

1. เนื้อหา ในหนังสือเด็กเป็นเรื่องราวต่างๆที่มีอยู่ในหนังสือ ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ความบันเทิง น่าสนใจ เนื้อหาสาระดี เป็นเนื้อหาที่ถูกต้อง ไม่มีพิษ มีภัยกับเด็ก ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับวัย ภาษาง่าย ชัดเจน และถูกต้อง คำที่ใช้ควรเป็นธรรมดาที่เด็กสามารถจะเข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องคิดหาคำแปล

2. รูปแบบ คือ หน้าตาของรูปเล่ม ปก ภาพที่มีอยู่ในหนังสือ ขนาด การเข้าเล่ม เป็นต้น รูปแบบสามารถแยกออกได้ดังนี้ คือ

2.1 ลักษณะรูปเล่ม มีขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก และสามารถเปลี่ยนความสนใจเด็กได้ จากมีรูปทรงแปลก น้ำหนักของหนังสือเหมาะสม การเย็บเล่ม เข้าเล่มต้องแน่นหนา ไม่ฉีกขาดง่าย

2.2 ภาพ หนังสือหรือวรรณกรรมเด็ก ไม่ควรขาดภาพประกอบเป็นอันขาด

2.3 ตัวหนังสือควรโต เพื่อให้ได้สัดส่วนกำลังสายตาของเด็ก

2.4 กระดาษที่พิมพ์ ควรเป็นกระดาษดี หนา แข็งแรง ทนทาน

2.5 ปก ควรมีเรื่องราวสัมพันธ์กับในเล่ม มีรูปภาพที่ชัดเจน สีสดใส ตัวหนังสือชัดเจน ไม่เล่นตัวหนังสือ แบบหนังสือผู้ใหญ่

4.ความสำคัญของหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย

หนังสือภาพมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการของลูก เปรียบได้กับอาหารมื้อหนึ่งของวันที่เป็นอาหารมื้อสำคัญ เพราะเป็นทั้งอาหารสมองและอาหารใจ แต่กับความสำคัญนี้หากคุณพ่อคุณแม่เลือกใช้ไม่ตรงวัย หนังสือภาพ หรือนิทานก็จะให้คุณค่ากับเด็กได้ไม่เต็มที่ วันนี้เรามีเทคนิคเลือกใช้หนังสือภาพให้ตรงวัยถูกใจลูกมาฝากทุกบ้านกันครับ

เมื่อพูดถึง “หนังสือภาพ” คือ สื่อการสอนภาษาที่ดีเลิศ เด็กทุกคนควรมีโอกาสฟังนิทานก่อนนอนจากคุณพ่อคุณแม่ แต่การจะเลือกหนังสืออ่านนั้น พ่อแม่ควรเลือกอย่างระมัดระวังด้วย เนื่องจากเด็กในแต่ละวัยมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทำให้การเลือกหนังสือต้องสอดคล้องกับช่วงวัย หรือพัฒนาการของเด็กด้วย

หนังสือภาพสำหรับเด็กวัย 0-3 ขวบ

หนังสือภาพสำหรับเด็กวัยทารก ไม่ใช่หนังสือสำหรับอ่าน แต่เด็กจะสนใจหนังสือภาพเหมือนของเล่นชิ้นหนึ่งครับ ซึ่งจะเห็นเป็นของสี่เหลี่ยมที่มีภาพติดอยู่ และเปิดได้พอเปิดเข้าไปดูข้างในก็มีภาพต่าง ๆ หลากสีเรียงรายกันอยู่ในแต่ละหน้า เด็กจะรู้สึกสนุกกับการค้นพบสิ่งที่น่าสนใจนี้ เช่น ถ้าเปิดหน้าไหนแล้วพบภาพสิ่งที่เด็กรู้จัก เช่น แมว สุนัข รถ กลัวย ส้ม เด็กจะยิ่งสนใจมาก และส่งเสียงร้อง บื้อ บื้อ เมื่อเห็นภาพรถ เลียนเสียงเห่า บ๊อ บ๊อ เมื่อเห็นภาพสุนัข และใช้นิ้วจิ้มภาพเหล่านั้นด้วยความดีใจ

ดังนั้นหนังสือภาพที่เหมาะสม ควรเป็นหนังสือภาพที่มีสัตว์ ผัก ผลไม้ รถชนิดต่าง ๆ สิ่งของในชีวิตประจำวัน ภาพเหล่านี้ควรเป็นภาพเหมือนจริง วาดโดยศิลปินฝีมือดี มีความสวยงาม ดูแล้วรู้สึกประทับใจ ไม่ควรเป็นภาพนามธรรม หรือภาพสัญลักษณ์ที่ไม่มีความหมาย และไม่ควรมีฉากหลัง หรือส่วนประกอบภาพที่รกรุงรัง

หนังสือภาพสำหรับเด็กวัย 2-3 ขวบ

พอถึงวัย 2 ขวบ เด็กแต่ละคนจะเริ่มมีความชอบต่างกันแล้วแต่สภาพแวดล้อม และการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ทำให้การเลือกหนังสือภาพเริ่มมีข้อจำกัดมากขึ้น ดังนั้นควรเลือกหนังสือที่เด็กสนใจ ไม่บังคับให้เด็กดูแต่หนังสือภาพที่พ่อแม่ต้องการให้อ่าน เพราะหนังสือภาพไม่ใช่ตำราเรียน แต่มันคือความสุขของลูก

อย่างไรก็ดี เด็กเล็กมีประสาทสัมผัสทางหูที่ดีมาก หากมีประสบการณ์ด้านภาษา และเสียงที่ดี เด็กจะพัฒนาศักยภาพทางภาษา และดนตรีได้ดี โดยเฉพาะในช่วงวัย 2-4 ขวบ เด็กจะสนใจฟังเสียงและภาษาที่มีจังหวะ บางคนจำหนังสือที่ชอบได้ทั้งเล่ม และอ่านได้ถูกต้องทุกหน้า ทุกตัวอักษร เหมือนอ่านหนังสือออก ทำให้คุณพ่อคุณแม่รู้สึกภูมิใจมาก ดังนั้น หนังสือภาพที่มีบทกวีดี ๆ จึงเหมาะที่สุดสำหรับอ่านให้เด็กวัยนี้ฟัง เด็กจะจำได้อย่างน่าอัศจรรย์ใจ

ส่วนเด็กอายุ 3 ขวบ เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางภาษาที่รวดเร็วอย่างน่าทึ่ง ครั้นนอกจากนี้ยังมีจินตนาการสร้างสรรค์ และมีความอยากรู้อยากเห็นมากด้วย สามารถติดตาม และเข้าใจเรื่องเล่าง่าย ๆ ได้แล้ว ชอบฟังเรื่องเข้าไปเข้ามา เรื่องไหนที่ชอบมาก จะให้คุณพ่อคุณแม่อ่านซ้ำแล้วซ้ำอีก ดังนั้น หากลูกวัยนี้มีประสบการณ์ทางภาษาที่ดี (วรรณกรรม) และภาพที่ดี (ศิลปกรรม) จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างนิสัยรักการอ่านในอนาคตได้

หนังสือภาพสำหรับเด็กวัย 4-6 ขวบ

เมื่อเข้าสู่วัย 4 ขวบ ความสามารถทางภาษาของเด็กพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ความชอบของเด็กแต่ละคนก็แตกต่างกันอย่างชัดเจน ทำให้การเลือกหนังสือภาพมีข้อจำกัดมากขึ้น หนังสือภาพสำหรับเด็กวัยนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นนิทาน และเรื่องเล่าที่ประพันธ์ขึ้นสำหรับเด็ก

เด็ก 4 ขวบ เป็นวัยสร้างพื้นฐานทางด้านจินตนาการสร้างสรรค์ เมื่อเด็กฟังนิทานทางหู และเข้าไปอยู่ในโลกของนิทาน ในหัวก็จะวาดภาพไปตามเรื่องราวที่ได้ยิน โดยภาษาเล่าเรื่องเป็นภาษาที่มองด้วยตาไม่เห็น แต่เมื่อเด็กได้ฟังนิทาน ภาพของตัวละครในนิทานจะปรากฏขึ้นอยู่ในหัว แม้ว่าตรงหน้าเด็กจะไม่มีอะไรเลย แต่พลังของเรื่องราวที่เด็กได้ยินจะทำให้เด็กวาดภาพขึ้นเองในสมองได้ อย่างไรก็ตาม ภาพของหนังสือภาพจะช่วยให้เด็กวาดภาพเหล่านั้นในสมองได้ง่ายขึ้น

โดยความสามารถของเด็กในการวาดภาพขึ้นเองในสมองจากภาษาซึ่งมองด้วยตาไม่เห็นนี้ คือ พลังจินตนาการสร้างสรรค์ ซึ่งจะกลายเป็นพลังเรียนรู้จากการอ่านหนังสือในอนาคต หากเด็กไม่มีประสบการณ์ในการฟัง รับรู้ และวาดภาพจินตนาการเอง รู้จักแต่วิธีประสมอักษร และอ่านหนังสือออกตามตัวอักษร เด็กอ่านหนังสือออกก็จริง แต่อ่านไม่เข้าใจลึกซึ้ง และวัย 4 ขวบนี้เอง เป็นวัยสำคัญของการสร้างพื้นฐานนี้

ส่วนเด็กวัย 5 ขวบนั้น พ่อแม่ควรหาหนังสือภาพที่เด็กหลงใหลให้ได้ 1 เล่ม ส่วนมากเด็กจะชอบหนังสือภาพนิทาน และเรื่องที่ยาวขึ้น แต่ไม่ควรซื้อหนังสือภาพนิทานให้มากมายจนอ่านแทบไม่ทัน เพราะบางครั้งเด็กก็อยากให้อ่านหนังสือภาพนิทานเล่มเดียวกันทุกคืน ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ติดต่อกันหลายสัปดาห์ โดยการค้นหาหนังสือที่ชอบมากเป็นพิเศษ มีความหมายต่อเด็กมากเปรียบเสมือนการค้นพบขุมทรัพย์อันล้ำค่าทีเดียว

แต่กระนั้น พ่อแม่บางท่านอาจรู้สึกเบื่อกับที่ต้องอ่านเรื่องเดียวซ้ำแล้วซ้ำอีก แต่ขอให้อดทนอ่านเพื่อลูกครับ เด็กบางคนจดจำคำบรรยายอันยาวเหยียดได้ทั้งเล่ม ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากต่อการพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก ประสบการณ์นี้ เด็กจะไม่ได้รับในโรงเรียน แม้แต่ในชั่วโมงสอนภาษาก็สอนเด็กไม่ได้ลึกซึ้งฝังใจเหมือนภาษาของหนังสือภาพ นิทาน

เมื่อถึงวัย 6 ขวบ ซึ่งลูกโตพอที่พ่อแม่สามารถอ่านนิทานเรื่องยาวให้ลูกฟังเป็นตอนๆ ติดต่อกันทุกวันได้ หรืออ่านร่วมกันกับลูก เด็กก็จะรู้สึกสนุก และเฝ้ารอคอยฟังตอนต่อไปในวันรุ่งขึ้น โดยนิทาน หรือบทประพันธ์ ควรเป็นเรื่องราวที่ชวนให้เด็กรู้สึกสนุกกับการสร้างจินตนาการ และใช้ภาษาที่เหมาะสม เมื่อเด็กอ่านหนังสือออก เด็กจะอ่านเรื่องที่เคยฟังแล้วซ้ำอีก หรือเรื่องที่เขาสอบเป็นพิเศษ และสนุกกับมันได้ด้วยตัวเอง

หลักคิดการใช้ “หนังสือภาพ” อย่างได้ผล

1. หนังสือภาพเพื่อเด็กไม่ใช่หนังสือที่ให้ประโยชน์ต่อเด็กในทันทีทันใด แต่เป็นหนังสือที่ให้ “ความสุขและความสนุก” แก่เด็ก และช่วยจุดประกายความสนใจที่มีต่อหนังสือให้เกิดขึ้นในใจเด็ก

2. หนังสือภาพเพื่อเด็ก ไม่ใช่หนังสือสำหรับเด็กอ่านเอง แต่เป็นหนังสือที่ผู้ใหญ่อ่านให้เด็กฟัง เป็นสื่อกลางสร้างความสุขในครอบครัว และสร้างพื้นฐานด้านมนุษยสัมพันธ์แก่เด็ก

3. หนังสือภาพที่เด็กชอบเป็นพิเศษควรอ่านให้ฟังซ้ำแล้วซ้ำเล่าเท่าที่เด็กร้องขอ เพราะเป็นพื้นฐานของการสร้างความสามารถในการอ่านหนังสือ และพลังทางภาษาได้ดีทีเดียว

4. เมื่ออ่านหนังสือภาพจบแล้ว ไม่ควรตั้งคำถามทดสอบความเข้าใจของลูกเหมือนครูในโรงเรียน นอกเสียจากลูกจะถามขึ้นเองจึงค่อยอธิบายให้ฟัง

5. หนังสือภาพที่สวยงาม น่ารัก ไม่ใช่มาตรฐานในการเลือกหนังสือภาพเพื่อเด็ก จริงอยู่ที่ภาพที่สวยงาม สะดุดตา อาจดึงดูดความสนใจของเด็กได้ในระยะแรก แต่เป็นความสนใจอย่างผิวเผิน ไม่ใช่ความประทับใจอันลึกซึ้งยาวนาน โดยหนังสือภาพที่ดี คือหนังสือที่ภาพ และเรื่องประสานกลมกลืนกัน หากภาพ และเรื่องไม่ประสานกัน เด็กจะไม่มีอารมณ์ร่วมกับหนังสือภาพเล่มนั้น

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องหนังสือภาพ/ภาพประกอบการเล่าเรื่อง

นลินรัตน์ กิจเกษสุวรรณ(2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้ภาพประกอบการสามารถกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในการเขียนได้มากขึ้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิงที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้ภาพประกอบการสามารถกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในการเขียนได้มากขึ้น

วีรยา ทองไทร(2555:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จัดกิจกรรมโดยใช้แผนการณจัดประสบการณ์ ประกอบบัตรภาพและบัตรคำ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังได้รับจัดกิจกรรมโดยใช้แผนการณจัดประสบการณ์ ประกอบบัตรภาพและบัตรคำมีความสามารถทางภาษาสูงขึ้น

สรุปได้ว่าการใช้หนังสือภาพ ภาพประกอบ บัตรภาพและบัตรคำประกอบการเล่าเรื่อง สามารถส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาที่ดีให้กับเด็ก ในการจัดกิจกรรม สื่อการสอนมีความสำคัญที่จะเป็นสื่อกลางในการพัฒนาเด็ก ให้มีความสามารถทางภาษาด้านการฟัง พูด อ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น

2.เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์

1.ความหมายและความสำคัญของกิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการคิดของเด็กปฐมวัย เพราะลักษณะการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์อยู่บนพื้นฐานตามแนวคิดที่ว่า เด็กทุกคนมีศักยภาพในการสร้างองค์ความรู้ โดยอาศัยสภาพจริงที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมของคน โดยจัดอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ผ่านการสัมผัส การชิมชั้บ การเลียนแบบ การกระทำ การเล่นอย่างมีความสุข เพราะการที่เด็กได้ทดลองด้วยตนเองนั้นจะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการสรุปข้อค้นพบหรือเรียกว่า องค์ความรู้ ได้จากประสบการณ์ตรง เด็กได้มีโอกาสปฏิบัติโดยวิธีการที่หลากหลาย อีกทั้งยังเป็นการฝึกเด็กให้ได้คิดแก้ปัญหา ใช้เหตุผล และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การสนทนา การอภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต การใช้คำถาม การทดลอง ปฏิบัติ การ ศึกษานอกสถานที่ การเล่านิทาน บทบาทสมมติ การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง ฯลฯ เนื่องจากวิธีการดังกล่าว เด็กได้มีโอกาสคิด ได้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมซึ่งส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสอยู่ในสังคมและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กได้ทดลองปฏิบัติ ให้เด็กได้สังเกตได้ค้นพบด้วยตนเองผ่านกิจกรรมวิทยาศาสตร์ที่ช่วยส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับที่ดี ทั้งนี้เพราะรูปแบบการจัดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ เด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการทดลองด้วยตนเอง เด็กได้สำรวจวัสดุ บอกความเหมือนความแตกต่างของวัสดุอุปกรณ์ตามลักษณะและคุณสมบัติ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่งเพราะกิจกรรมวิทยาศาสตร์เป็นการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กในกิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างมีจุดหมาย ฝึกให้เด็กคิด แก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล ฝึกการเข้าสังคม และฝึกการใช้ภาษา ผ่านการปฏิบัติด้วยตนเอง โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ด้วยวิธีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น การสนทนา อภิปราย การเล่านิทาน การสาธิต ทดลอง การปฏิบัติการ การศึกษานอกสถานที่ การเล่นบทบาทสมมุติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง เล่นเกม

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สถานศึกษาปฐมวัยจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กในความดูแล เนื่องจากกิจกรรมเสริมประสบการณ์จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเจริญเติบโตเป็นผู้ที่คิดอย่างมีเหตุผล มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักการช่วยเหลือตนเอง มีพัฒนาการทางภาษาได้เหมาะสมตามวัย ได้ฝึกคิด แก้ไขปัญหา ใช้เหตุผล ฝึกการทำงาน และเข้าสังคมกับเพื่อน เพื่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติด้วยตนเองที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า และการใช้ภาษาจากกิจกรรมที่ครูและผู้ปกครองร่วมมือจัดให้เด็กด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษานอกสถานที่ การเล่านิทาน การแสดงบทบาทสมมติ การทดลอง การสาธิต การอภิปราย เป็นต้น

2.สื่อที่ใช้ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาส ฟัง พูด สังเกต คิด แก้ไขปัญหาใช้เหตุผลและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่านิทาน เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษาออกสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ฯลฯ

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมการใช้ภาษาในการฟัง พูด และการถ่ายทอดเรื่องราว
2. กล้าแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. ฝึกมารยาทในการฟัง พูด
4. รู้จักแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเอง
5. ส่งเสริมการเรียนรู้และทักษะพื้นฐาน
6. ปลุกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรม
7. รู้จักปรับตัวในการเล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น

แนวการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ สามารถจัดได้หลากหลายวิธี เช่น

1. การสนทนา อภิปราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

2. การเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องต่าง ๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เน้นการปลุกฝังให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น ในการเล่านิทานสื่อที่ใช้ อาจเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่น การแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง

3. การสาธิต เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้น ๆ ในบางครั้งครูอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครู เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น การเพาะเมล็ด การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา

4. การทดลอง / ปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตการเปลี่ยนแปลง ฝึกการสังเกต การคิดแก้ปัญหา

และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และค้นพบด้วยตนเอง เช่น การประกอบอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์ง่าย ๆ การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ

5. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่ง ด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสื่อต่าง ๆ รอบโรงเรียน หรือสถานที่นอกโรงเรียนเพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก

6. การเล่นบทบาทสมมติเป็นการให้เด็กเล่นสมมติตนเองเป็นตัวละครต่าง ๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทาน หรือเรื่องราวต่าง ๆ อาจใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติเพื่อสร้างความสนใจ และก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น หุ่นสวมศีรษะ รูปคน และสัตว์รูปแบบต่าง ๆ เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ของจริงชนิดต่าง ๆ

7. การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออก เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ

3.ความหมายและความสำคัญของหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย

หนังสือภาพคือหนังสือเล่มแรกของเด็ก หนังสือภาพสำหรับเด็กคือหนังสือที่ผู้ใหญ่ต้องอ่านให้เด็กฟัง ไม่ใช่หนังสือสำหรับเด็กอ่านเองหนังสือภาพสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบเป็นสำคัญ กล่าวคือ มีภาพในสัดส่วน 70-80 เปอร์เซ็นต์ในแต่ละหน้า ขณะที่ตัวหนังสือเพียง 20-30 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ยิ่งหนังสือสำหรับเด็กเล็กมากเท่าไร ตัวหนังสือก็มีความจำเป็นน้อยเท่านั้น หนังสือภาพที่ดีต้องสื่อสารกับเด็กได้อย่างดี มีภาพที่เล่าเรื่องได้ บางครั้งอาจไม่จำเป็นต้องมีตัวหนังสือหรือไม่ต้องอ่านตัวอักษร เด็กก็สามารถอ่านเรื่องและเข้าใจเรื่องจากภาพได้ นอกเหนือจากนี้ยังมีความละเอียดลออ ภาพต้องให้ข้อมูลแก่เด็ก ภาพต้องสื่ออารมณ์ของตัวละครของเรื่องได้ เช่น เนื้อหาของเรื่องบอกถึงความตื่นเต้น ลึกลับ และการผจญภัย อารมณ์ของภาพก็ต้องเป็นไปในอารมณ์เดียวกันนั้นด้วย หนังสือสำหรับเด็กไม่จำเป็นต้องมีแต่สีสวยหวานเท่านั้น หากหนังสือภาพขาว-ดำหรือสีทึบทึม ก็เป็นหนังสือที่ดีสำหรับเด็กได้ ถ้าสามารถสื่อสารอารมณ์ของเรื่องได้ หนังสือที่ดีระดับโลกหลายเล่มที่ครองใจเด็กมาอย่างยาวนานก็เป็นหนังสือภาพขาว-ดำ สร้างจินตนาการ ฝึกนักคิดจากหนังสือภาพ ความสนใจที่มีต่อภาพไม่ว่าจะจากในหนังสือภาพหรือจากรูปภาพทั่วไป เป็นการกระตุ้นให้เกิดการทำงานของระบบประสาท ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญาในเด็กเล็กๆ จินตนาการเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์เพื่อการเรียนรู้ จินตนาการนำไปสู่การคิด นำไปสู่การเกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ งานวิจัยทางการศึกษาระบุว่าการสร้างจินตนาการในตัวมนุษย์ควรเริ่มต้นที่วัยเด็กเป็นสำคัญ เพราะเป็นช่วงวัยที่ระบบประสาทมีการพัฒนาอย่างเต็มที่

มร.ทาดาชิ มัตซึอิ ปรมาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านหนังสือภาพเพื่อเด็กกล่าวว่า “ภาษาเล่าเรื่องเป็นภาษาที่มองด้วยตาไม่เห็น แต่เมื่อเด็กได้ฟังนิทาน ภาพของตัวละครในนิทานจะปรากฏขึ้นให้เด็กเห็นอยู่ในหัว แม้ว่าตรงหน้าเด็กจะไม่มีอะไรเลย แต่พลังของเรื่องราวที่เด็กได้ยินจะทำให้เด็กวาดภาพขึ้นเองในสมองได้ ความสามารถของเด็กในการวาดภาพขึ้นเองในสมองจากภาษาซึ่งมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น คือพลังจินตนาการสร้างสรรค์ ซึ่งจะกลายเป็นพลังเรียนรู้จากการอ่านหนังสือในอนาคต หากเด็กไม่มี

ประสบการณ์ในการฟัง รับรู้ และวาดภาพจินตนาการเอง รู้จักแต่วิธีประสมอักขระและอ่านหนังสือออกตามตัวอักษร เด็กอ่านหนังสือออกก็จริงแต่จะอ่านไม่เข้าใจลึกซึ้ง”พัฒนาภาษาด้วยหนังสือภาพ การเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการพัฒนาอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งต้องอาศัยทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน การพัฒนาทักษะทั้งสี่เกิดขึ้นตั้งแต่ในช่วงวัยเด็ก ดร. วนาท รักสกุลไทย นักเทคโนโลยีการศึกษา โรงเรียนเกษมพิทยา แผนกอนุบาล ให้มุมมองการพัฒนาภาษาไว้ว่า ภาษาคือเครื่องมือในการสื่อสารถ่ายทอดความคิด วิธีเริ่มต้นการสอนภาษาสำหรับเด็กอนุบาลต้องเริ่มจากหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก เด็กอนุบาลในช่วงสองขวบครึ่งถึงห้าขวบเป็นช่วงที่มีพัฒนาการทางภาษามาก การพัฒนาทักษะภาษาทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน ต้องพัฒนาไปพร้อมกันแต่สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญในช่วงสามปีแรกก็คือ ทักษะการฟังและการพูด คนที่จะอ่าน เขียนได้ดี ต้องฟังและพูดได้ก่อน การเล่าเรื่องจากหนังสือภาพให้เด็กฟังไม่เพียงกระตุ้นจินตนาการของเด็กให้เกิดการสร้างภาพขึ้น หากยังเสริมสร้างทักษะการฟังให้กับเขาด้วย การที่เด็กได้ฟังบ่อยครั้งจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้คำมากขึ้น เกิดการสะสมเป็นคลังคำ ซึ่งจะเป็พื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาทักษะด้านอื่นต่อไป

3.เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาทักษะการพูดของเด็กปฐมวัย

1.ความหมายและความสำคัญภาษาของเด็กปฐมวัย

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายและความสำคัญของภาษาของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีของนักพฤติกรรมศาสตร์ (The Behaviorist View)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็ก โดยกล่าวว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็กเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากผลการปรับสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ในตนเอง ในขณะที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ แรงเสริมในทางบวกจะถูกนำมาใช้เมื่อภาษาของเด็กใกล้เคียง หรือถูกต้องตามภาษาผู้ใหญ่ ซึ่งนักพฤติกรรมศาสตร์มีความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนภาษาของเด็ก คือ

1. เด็กเกิดมาโดยมีศักยภาพในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ โดยปราศจากความสามารถพิเศษทางการเรียนทางใดทางหนึ่ง

2. การเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงการเรียนภาษาเกิดขึ้น โดยการที่สิ่งแวดล้อมเป็นผู้ปรับพฤติกรรมผู้เรียน

3. พฤติกรรมทั่วไปรวมทั้งพฤติกรรมภาษา ถูกปรับโดยแรงเสริมจากการตอบสนองที่เกิดขึ้นจากสิ่งเร้า

4. ในการปรับพฤติกรรมที่ซับซ้อนอย่างเช่นภาษา จะมีกระบวนการเลือกหรือทำให้การตอบสนองเฉพาะเจาะจงขึ้น โดยผ่านการใช้แรงเสริมทางบวก ถึงแม้ว่าการตอบสนองทั่วไปและชนิดง่าย ๆ จะได้แรงเสริมทางบวกตั้งแต่เริ่มต้น แต่การให้แรงเสริมในระยะหลัง ๆ จะถูกนำมาใช้กับการตอบสนองที่ซับซ้อนและใกล้เคียงกับเป้าหมายทางพฤติกรรมสูงสุด

2. ทฤษฎีสภาวะติดตัวโดยกำเนิด (The Nativist View)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเกี่ยวกับกฎธรรมชาติ หรือกฎเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นมาแต่กำเนิด โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กแตกต่างจากนักพฤติกรรมศาสตร์สองประการสำคัญ คือ

1. การให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบภายในบุคคลเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา
2. การแปลความบทบาทขององค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ภาษา

ชอมสกีและแมคเนील (McNeill, 1960 ; อ้างถึงใน หรรษา นิลวิเชียร, 2535 ; 206) เป็นผู้มีความเชื่ออย่างแรงกล้า เกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็กว่า เด็กทุกคนเกิดมาโดยมีโครงสร้างทางภาษาศาสตร์อยู่ในตัวหรือติดตัวโดยกำเนิด ซึ่งได้แก่ โครงสร้างทางด้านความหมาย ประโยคและระบบเสียง ตามความเชื่อนี้ เด็กไม่จำเป็นต้องเรียนระบบของภาษา เด็กเพียงแต่ต้องค้นหาว่าระบบภาษาของตนเองเกี่ยวข้องกัภาษาสากลอย่างไร เด็กไม่ต้องเรียนรู้ว่าเราสามารถตั้งคำถามได้ แต่ต้องเรียนรู้ว่าจะตั้งคำถามอย่างไรหรือเรียนรู้ว่าจะใช้กลุ่มเสียงใด จะรวมกลุ่มเสียงเข้าด้วยกันอย่างไร โดยสรุปก็คือ เรียนรู้การใช้ภาษาของตนทั้งด้านความหมายประโยค และเสียง

เล็นเบอร์ก (Lenneberg) เป็นผู้หนึ่งที่สนับสนุนแนวคิดของนักทฤษฎีสภาวะติดตัว โดยกำเนิด เขาชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนการพัฒนาร่างกาย และขั้นตอนพัฒนาร่างภาษาว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด เขากล่าวว่าเด็กเกิดมาด้วยความสามารถทางภาษา มิใช่เป็นผ้าขาว ความสามารถทางการเรียนภาษาของเด็กถูกจัดโปรแกรมไว้ในตัว และมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับอีกด้วย ธรรมชาติที่เด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางภาษาพูด เด็กจะพัฒนาการพูดโดยอัตโนมัติ และความสามารถทางภาษาจะแยกเป็นอิสระจากระดับไอคิว

3. ทฤษฎีของนักสังคมศาสตร์ (The Socialist View)

นักทฤษฎีสังคมหรือทฤษฎีวัฒนธรรมจะให้ความสนใจเกี่ยวกับผลกระทบของสิ่งแวดล้อมทางภาษาของผู้ใหญ่ที่มีต่อพัฒนาร่างภาษาของเด็ก ผลการวิจัยกล่าวว่า วิธีการที่ผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กมีผลต่อพัฒนาร่างภาษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก วิธีการเหล่านี้ ได้แก่ การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การสนทนา ระหว่างรับประทานอาหาร การแสดงบทบาทสมมุติ การสนทนา เป็นต้น

4. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget Theory)

เพียเจต์ (Piaget) เชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาเป็นผลจากความสามารถทางสติปัญญา เด็กเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับ โลกรอบตัวของเขา เด็กจะเป็นผู้ปรับสิ่งแวดล้อมโดยใช้ภาษาของตน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. เด็กมีอิทธิพลต่อวิธีการที่แม่พูดกับเขา จากผลการวิจัยปรากฏว่า แม่จะพูดกับลูกแตกต่างกันไปจากพูดกับผู้อื่น เพื่อรักษาการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน แม่จะพูดกับเด็กเล็ก ๆ ต่างจากเด็กโตและผู้ใหญ่ จะพูดประโยคที่สั้นกว่า ง่ายกว่า เพื่อการสื่อสารที่มีความหมาย

2. เด็กควบคุมสิ่งแวดล้อมทางภาษา เพื่อได้ข้อมูลที่ต้องการ เด็กต้องการค้นพบว่าเสียงที่ได้ยินมีความหมายอย่างไร มีโครงสร้างเพื่อองค์ประกอบพื้นฐานอะไร

3. การใช้สิ่งของหรือบุคคลเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้าใจพื้นฐานว่าผู้ใหญ่เห็นหรือได้ยินเขาพูด เด็กอาจเคลื่อนไหวตัวหรือ จับ ขว้าง ปา บีบ ของเล่น เพื่อ

สร้างความเข้าใจเพื่อเป็นพื้นฐาน และความจำเป็นของความเจริญทางภาษา การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เกี่ยวกับผู้อื่น เกี่ยวกับสิ่งของ เกี่ยวกับเหตุและผล เกี่ยวกับสถานที่ มิติเกี่ยวกับการเกิดขึ้นซ้ำ ๆ ของกิริยาและสิ่งของ มีส่วนช่วยให้เด็กแสดงออกทางภาษาอย่างมีความหมาย นั่นคือเด็กต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้เพียเจท์ (Piaget) ยืนยันว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็กเป็นไปพร้อม ๆ กับความสามารถด้านการให้เหตุผล การตัดสินใจ และด้านตรรกศาสตร์ เด็กต้องการสิ่งแวดล้อม

ที่จะส่งเสริมให้เด็กสร้างกฎ ระบบเสียง ระบบคำ ระบบประโยค และความหมายของภาษา นอกจากนี้เด็กยังต้องการฝึกภาษาด้วยวิธีการหลาย ๆ วิธีและจุดประสงค์หลาย ๆ อย่าง

5. ทฤษฎีของนักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ (Psycholinguistics Theory)

ทฤษฎีนี้ชอมสกี (Chomsky, 1960 ; อ้างถึงใน สุภาวดี ศรีวรรณะ, 2542 : 36) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องซับซ้อนซึ่งจะต้องคำนึงถึง โครงสร้างภาษาในตัวเด็กด้วย

เพราะบางครั้งเด็กพูดคำใหม่โดยไม่ได้รับแรงเสริมมาก่อนเลย เขาอธิบายการเรียนรู้ภาษาของเด็กว่าเมื่อเด็กได้รับประโยค หรือกลุ่มคำต่าง ๆ เข้ามาเด็กจะสร้างไวยากรณ์ขึ้น โดยใช้เครื่องมือการเรียนรู้ภาษาที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งได้แก่วัยวะเกี่ยวกับการพูด การฟัง นอกจากนี้เลนเนเบิร์ก (Lenneberg) ยังเป็นผู้หนึ่งที่เสนอทฤษฎีแนวนี้โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์มีอวัยวะที่พร้อมสำหรับการเรียนรู้ภาษา ถ้าสมองส่วนนี้ชำรุด หลังจากวัยรุ่นตอนต้น (อายุประมาณ 12 ปี) จะทำให้การเรียนรู้ภาษาใหม่ได้ยาก

2. ความหมายของพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของพัฒนาการทางการพูดไว้ ดังนี้ รจนา ทรรทรานนท์(2537:10)พัฒนาการทางการพูด เป็นการเรียนรู้การเข้าใจคำพูดของผู้อื่น โดยเริ่มจากการเข้าใจคำศัพท์ประเภทต่างๆเด็กจะสะสมความเข้าใจคำศัพท์อยู่ระยะหนึ่ง ก่อนที่จะใช้คำศัพท์เหล่านั้นในการพูดสื่อสารกับผู้อื่น

เบญจมาศ พระธานี(2538:8) พัฒนาการทางภาษาหรือพัฒนาการทางการพูดเป็นความก้าวหน้าในการใช้ภาษา ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อรับรู้หรือแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และติดต่อซึ่งกันและกัน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ พัฒนาการด้านการเข้าใจภาษาและพัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษา

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข(2547:7)พัฒนาการทางภาษาและการพูดเป็นการเรียนรู้ การเข้าใจคำพูดของผู้อื่น โดยเริ่มจากการเข้าใจคำศัพท์ประเภทต่างๆ เด็กจะสะสมความเข้าใจคำศัพท์อยู่ระยะหนึ่ง ก่อนที่จะใช้คำศัพท์เหล่านั้นในการพูดสื่อสารกับผู้อื่น คำศัพท์ที่เด็กเรียนรู้ประกอบด้วยคำนามที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ อวัยวะ ร่างกาย ชื่อพืชผักผลไม้ และอาหาร ชื่อสี คำบอกความรู้สึก สัมผัส บอกสถานที่ ทิศทาง เวลา ขนาด จำนวน ระยะทาง กิริยาอาการ คำวิเศษณ์ คำบุพบท และคำสันธาน เด็กปกติเรียนรู้คำนามได้ก่อนคำประเภทอื่น แต่เมื่ออายุมากขึ้นอัตรา

การเรียนรู้คำนามจะลดลง เด็กจะเรียนรู้คำประเภทอื่นแทน ได้แก่ คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท และคำสันธาน ด้านจำนวนคำศัพท์ที่เด็กรู้ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากจำนวนที่รู้จักเพียงแค่สิบคำ เมื่ออายุ 1 ปี กลายเป็น 20000 คำ เมื่ออายุ 2-4 ปีเด็กจะมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้และจดจำคำศัพท์ได้รวดเร็วมาก และมีอัตราการพัฒนาสูงกว่าในช่วงวัยอื่นๆ การพัฒนาภาษาและการพูดเป็นไปตามลำดับขั้น

กล่าวโดยสรุป พัฒนาการทางการพูด หมายถึง การเรียนรู้ที่จะเข้าใจคำพูดของผู้อื่น โดยสะสมความเข้าใจคำศัพท์ก่อน ในช่วง 1 – 4 ปี เด็กจะมีอัตราการพัฒนาด้านการเรียนรู้จดจำคำศัพท์ได้รวดเร็วมาก จะช่วยให้เด็กสามารถสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อแสดงความต้องการ ความรู้สึก ความคิดเห็น และติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นมากขึ้น

3.ความสำคัญของพัฒนาการทางการพูดสำหรับเด็กปฐมวัย

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540:138) กล่าวถึงสติปัญญาทางด้านภาษาว่า ทักษะทางภาษานับเป็นส่วนหนึ่งของสติปัญญา ดังนั้นพัฒนาการทางการพูดจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษากล่าวถึงความสำคัญของการพูดไว้ ดังนี้

สุภาวดี ศรีวรรณ(2542:63-64) กล่าวว่า การพูดเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต การฝึกพูดเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะทางด้านภาษาได้อย่างดี ซึ่งจุดประสงค์ของการฝึกพูดมีดังนี้

- 1.เพื่อให้เด็กพัฒนาการพูดได้คล่อง เป็นธรรมชาติ ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ
 - 2.พัฒนาความสามารถในการพูดได้ชัดเจน ได้ฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับเด็ก เช่น “ส” นอกจากนี้ยังควรพูดด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง รื่นหู ไม่ดังไม่ค่อยเกินไป มีความมั่นใจในการพูด
 - 3.พูดถูกต้องจนเป็นนิสัย เช่น เด็กๆมักจะพูดประโยคปฏิเสธว่า “ผมป่าวทำ” ต้องแก้เป็น “ผมไม่ได้ทำครับ”
 - 4.เพื่อใช้เป็นเครื่องมือติดต่อสังคมกับเพื่อนๆและบุคคลอื่นๆ การที่เด็กจะเป็นที่น่าคบ ย่อมต้องมีภาษาที่สุภาพ
ดังนั้นการให้การศึกษาเด็กวัยนี้ ย่อมจะฝึกเด็กให้รู้จักคำสุภาพทั้งหลาย เช่น คำว่า ขอโทษ ขอบคุณ ขอบใจ โดยต้องเป็นแบบให้เด็ก และต้องใช้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้จะต้องให้รู้จักกาลเทศะด้วย เสียงที่พูดในห้องเรียน ย่อมจะต้องไม่ดังเหมือนเสียงที่ใช้ในสนาม
 - 5.เพื่อพัฒนาความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น คือ ไม่เพียงแต่แสดงความคิดเห็นของตนเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าใจสิ่งที่คนอื่นพูด สามารถพูดสิ่งที่มีผู้กล่าวไว้ได้
 - 6.การฝึกเรียนเสียงคำพูดก่อนที่จะบรรยายเรื่องราวต่างๆ หากไม่ฝึกในเรื่องนี้เด็กบางคนจะเล่าไม่ตรงจุด
 - 7.เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น หลักของการออกเสียง เสียงวรรณยุกต์ การเว้นวรรค การเรียนเรียงคำให้เป็นประโยค และคำบางคำมีความหมายได้หลายอย่าง
- กล่าวโดยสรุป การพูดเป็นรากฐานของการพัฒนาทางภาษา ช่วยส่งเสริม

พัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นเครื่องมือสื่อสารที่ช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการในการสื่อความหมาย เพื่อใช้ในการติดต่อกับผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข

ภาษาพูดเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาอ่านและภาษาเขียน และเพื่อที่จะได้ประโยชน์จากการเรียนวิชาอื่นๆ(คันสนีย์ จัตรคุปต์.2543:35) ภาษาและการพูดเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย ตามทฤษฎีและแนวคิดของการ์ดเนอร์(Gardner) ในทฤษฎีพหุปัญญา

4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการพูด

กาญจนา สุทธิธำกูร.(2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานักเรียนสมาสันของเด็กรปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย อายุระหว่าง 3 - 4 ปี จำนวน 2 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กรปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในกิจกรรมสร้างสรรค์ มีสมาธิสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์

สลิ วงศ์พลับ.(2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดของเด็กรปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 4 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถด้านทักษะการพูดของเด็กรปฐมวัยในแต่ละช่วงระยะเวลาของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทาน มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นความสามารถด้านทักษะการพูดสูงขึ้น

สุวรรณา กิตติยา,ศิริพร ปาณางษ์.(2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่มีผลต่อความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กรปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย-หญิง จำนวน 13 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลจัดประสบการณ์การเล่านิทานที่มีผลต่อความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กรปฐมวัยสูงขึ้น

เอกสารงานวิจัยต่างๆที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาที่ดีให้กับเด็ก ในการจัดกิจกรรม สื่อการสอนมีความสำคัญที่จะเป็นสื่อกลางในการพัฒนาเด็กให้มีความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กรปฐมวัยสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบการวิจัย

ในการทดลองครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้ดำเนินการในปีการศึกษา 2560 เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี ใช้เวลาวันละ 15 นาที ระหว่างเวลา 10.30 - 10.45 น. ตั้งแต่วันที่ 11 กรกฎาคม 2560 ถึง 20 กรกฎาคม 2560 โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนในห้องเรียนเป็นเวลา ครึ่งชั่วโมง
2. จัดเตรียมสถานที่ที่กำหนดทำการทดลอง สื่อ และอุปกรณ์ ให้เหมาะสมเพื่อสร้างบรรยากาศ
3. ดำเนินการทดลอง การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้หนังสือภาพเล่าเรื่อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยในการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

เด็กนักเรียน ชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 3 – 5 ปี จำนวน 5 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสะเลียมหวาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สังกัดเทศบาลตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. เครื่องมือทดลอง ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมส่งเสริมทักษะการพูด โดยใช้หนังสือภาพ

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมทางด้านการพูด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

กิจกรรมส่งเสริมทักษะการพูด

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมการพูดของเด็กแต่ละคน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสะเลียมหวาน จำนวน 5 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

2. สังเกตพฤติกรรมตามรายการเครื่องมือด้วยการประเมินให้คะแนนพฤติกรรมตั้งแต่ระดับ พฤติกรรมแสดงออกได้ด้วยตนเอง พฤติกรรมแสดงออกได้โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ และพฤติกรรมไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะให้คำแนะนำแล้วทั้งนี้มีการให้ค่าคะแนนพฤติกรรมตั้งแต่ 0 1 2 ตามลำดับ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือภาพ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ของกรมวิชาการ
2. ศึกษาเอกสารทฤษฎีและงานวิจัยดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของกรมวิชาการ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการและช่วงวัยของเด็กอายุ 3 - 4 ปี และนำไปปรับเข้ากับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดให้กับเด็กปฐมวัย

2.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมทักษะการพูดให้กับเด็กปฐมวัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้แก่ กาญจนา โภคสวัสดิ์.(2550) วีรยา ทองไทร.(2556) สุวรรณ กิตติยา,ศิริพร ปาณางษ์.(2557) สลิ วงศ์พล.(2555) กาญจนา สุทธิธำรง.(2546)

3. จัดทำแผนการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ โดยเลือกหนังสือภาพที่เหมาะสมกับวัยและเหมาะสมกับแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยกำหนดจุดประสงค์ การดำเนินกิจกรรม สื่อการสอนและการประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 กิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ เป็นส่วนที่ระบุดังถึงกิจกรรมต่างๆที่จัดไว้ให้เด็กในแต่ละวัน

3.2 จุดประสงค์เป็นผลสัมฤทธิ์ที่แสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมจนบรรลุเป้าหมาย

3.3 สื่อ/อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม คือ หนังสือภาพจำนวน 4 เรื่อง

1. เรื่อง รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับแม่
2. เรื่อง รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับพ่อ
3. เรื่อง หนูรู้นะ ไม่เล่นหอค
4. เรื่อง จะไปไหน หนูไปด้วย

3.4 การประเมินผล สังเกตพฤติกรรมการพูดของเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งแบ่งลักษณะของพฤติกรรมการพูดไว้ 3 ข้อ ดังนี้

4. นำแผนการจัดกิจกรรมโดยใช้หนังสือภาพ(การเล่าเรื่องราวจากหนังสือภาพ) เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องราวจากหนังสือภาพ จำนวน 3 ท่าน อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 3 ท่าน ได้แก่

- 4.1 อาจารย์สมพร ปัญญาเสน อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอ. 1 โรงเรียนบ้านสะเลียมหวาน
- 4.2 อาจารย์นันทยา อริยะวงศ์ อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนบ้านปางอ้า
- 4.1 อาจารย์จิตตราภรณ์ สายเครื่องมือ อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอ. 2 โรงเรียนบ้านปางอ้า

5.ปรับปรุงแผนการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เช่น เพิ่มเรื่องราวการสนทนากับเด็ก

6.นำแผนการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องราวจากหนังสือภาพ ไปทำแผนการเรียนรู้ฉบับจริงเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

ขั้นตอนการแบบสังเกตพฤติกรรมทางด้านการพูด

การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมทางด้านการพูดมีการดำเนินการดังนี้

1.ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะด้านการพูด พูลสุข ส่งเสริม(2551) สลิ วงศ์พลับ.(2555) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมทางด้านการพูด

2.สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมด้านการพูดของเด็กปฐมวัยต้นฉบับสำหรับครู/ผู้วิจัย แบ่งเป็น 3 ข้อ ดังนี้

1. การแสดงความคิดเห็นในระหว่างการจัดกิจกรรม

2. การบอกเล่าเรื่องราวของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

3.การพูดสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2 หมายถึง เด็กแสดงออกได้ด้วยตนเอง

1 หมายถึง เด็กแสดงออกได้โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

0 หมายถึง เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะให้คำแนะนำแล้ว

ระดับเกณฑ์คะแนนของการประเมินคิดเป็นร้อยละ

ร้อยละ 72 ขึ้นไป มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ดี

ร้อยละ 36 – 71 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ปานกลาง

ร้อยละ 0 – 35 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

3. การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยนำแบบประเมินแบบประเมินพฤติกรรมด้านการพูดของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อรายการประเมินว่าสอดคล้องกับพฤติกรรมตามคำนิยามเชิงปฏิบัติการหรือไม่ โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังนี้

1.อาจารย์สมพร ปัญญาเสน อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนบ้านสะเลียมหวาน

2. อาจารย์นันทยา อริยะวงศ์ อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนบ้านปางอ้า

3. อาจารย์จิตตราภรณ์ สายเครื่องมือ อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนบ้านปางอ้า

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการประเมินมีความสอดคล้องตามคำนิยาม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ารายการประเมินมีความสอดคล้องตามคำนิยามหรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่ารายการประเมินไม่มีความสอดคล้องตามคำนิยาม

แล้วนำรายการประเมินมาหาค่าดัชนี หาค่าอำนาจจำแนก หาค่าความน่าเชื่อถือ

ถือของแบบประเมิน ให้มีความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับคำนิยามเชิงปฏิบัติการแล้ว ผู้วิจัยจึงสามารถนำแบบประเมินประเมินพฤติกรรมด้านการพูดสำหรับเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการทดลองต่อไป

แผนการดำเนินงานโครงการ

สัปดาห์ ที่	วัน	เนื้อหา	หนังสือภาพ
1	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	การพูดแสดงความคิดเห็น การบอกเล่าเรื่องราว การพูดสื่อความหมาย	หนังสือภาพ เรื่อง“รู้ไหม หนูชอบทำ อะไรกับพ่อ” เรื่อง“รู้ไหม หนูชอบทำ อะไรกับแม่”
2	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	การพูดแสดงความคิดเห็น การบอกเล่าเรื่องราว การพูดสื่อความหมาย	หนังสือภาพ เรื่อง“หนูรู้นะ ไม่เล่น หรอก” เรื่อง“จะไปไหน หนูไป ด้วย”

ที่คาดว่าจะได้รับ

- เด็กปฐมวัยมีทักษะการพูดดีขึ้น
- เด็กสามารถนำทักษะที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์จากแบบสังเกตก่อนและหลังทำกิจกรรม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสังเกตพฤติกรรมการพูดของเด็กปฐมวัย ระหว่างการทำกิจกรรม เล่าเรื่องจากหนังสือภาพ สัปดาห์ที่ 1

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง

ที่	ชื่อ – สกุล	พฤติกรรมที่สังเกต									คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
		การพูดแสดงความคิดเห็น			การบอกเล่าเรื่องราว			การพูดสื่อความหมาย					
		2	1	0	2	1	0	2	1	0			
1	ด.ช.พัชรดนัย วงศ์ฟู			/		/			/		2	0.33	33.33
2	ด.ช.ภัทรพงษ์ เพ็ญฟู			/		/			/		2	0.33	33.33
3	ด.ญ.พิชญภา วงศ์สาร			/		/			/		2	0.33	33.33
4	ด.ญ.สรดาอร จันตะตึง			/		/			/		1	0.16	16.67
5	ด.ญ.อัญชนา ทองนาค			/		/			/		1	0.16	16.67

เกณฑ์การประเมิน

2 หมายถึง เด็กแสดงออกได้ด้วยตนเอง

1 หมายถึง เด็กแสดงออกได้โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

0 หมายถึง เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะให้คำแนะนำแล้ว

ระดับเกณฑ์คะแนนของการประเมินคิดเป็นร้อยละ

ร้อยละ 72 ขึ้นไป มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ดี

ร้อยละ 36 – 71 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ปานกลาง

ร้อยละ 0 – 35 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการพูดของเด็กปฐมวัย
ระหว่างการทำกิจกรรม เล่าเรื่องจากหนังสือภาพ
สัปดาห์ที่ 2

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง

ที่	ชื่อ – สกุล	พฤติกรรมที่สังเกต									คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
		การพูดแสดงความคิดเห็น			การพูดบอกเล่าเรื่องราว			การพูดสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ					
		2	1	0	2	1	0	2	1	0			
1	ด.ช.พัชรดนัย วงศ์ฟู		/		/			/			5	0.83	83.33
2	ด.ช.ภัทรพงษ์ เพ็ญฟู		/		/			/			5	0.83	83.33
3	ด.ญ.พิชญภา วงศ์สาร		/		/			/			5	0.83	83.33
4	ด.ญ.สรดาอร จันตะตึง		/		/			/			4	0.66	66.67
5	ด.ญ.อัญชนา ทองนาค		/		/			/			3	0.50	50

เกณฑ์การประเมิน

2 หมายถึง เด็กแสดงออกได้ด้วยตนเอง

1 หมายถึง เด็กแสดงออกได้โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

0 หมายถึง เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะให้คำแนะนำแล้ว

ระดับเกณฑ์คะแนนของการประเมินคิดเป็นร้อยละ

ร้อยละ 72 ขึ้นไป มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ดี

ร้อยละ 36 – 71 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ปานกลาง

ร้อยละ 0 – 35 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์สำคัญ เพื่อส่งเสริมทักษะด้านการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ จากผลการสังเกตพฤติกรรมการพูดของกลุ่มตัวอย่าง

ก่อนทำกิจกรรมพบว่า

พฤติกรรมการพูดของ ด.ช.พัชรดนัย วงศ์ฟู มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.33 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 33.33 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง คือ เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะให้คำแนะนำแล้ว

พฤติกรรมการพูดของ ด.ช.ภัทรพงษ์ เฟื่องฟูมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.33 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 33.33 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง คือ เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะให้คำแนะนำแล้ว

พฤติกรรมการพูดของ ด.ญ.พิชญาภา วงศ์สาร มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.33 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 33.33 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง คือ เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะให้คำแนะนำแล้ว

พฤติกรรมการพูดของ ด.ญ.สราดาอร จันตะตึง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.16 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 16.67 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง คือ เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะให้คำแนะนำแล้ว

พฤติกรรมการพูดของ ด.ญ.อัญชนา ทองนาค มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.16 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 16.67 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง คือ เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะให้คำแนะนำแล้ว

จากการสังเกตพฤติกรรมการพูดของกลุ่มตัวอย่าง

หลังทำกิจกรรมพบว่า

พฤติกรรมการพูดของ ด.ช.พัชรดนัย วงศ์ฟู มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.83 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 83.33 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ดี คือ เด็กแสดงออกได้ด้วยตนเอง

พฤติกรรมการพูดของ ด.ช.ภัทรพงษ์ เฟื่องฟูมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.83 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 83.33 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ดี คือ เด็กแสดงออกได้ด้วยตนเอง

พฤติกรรมการพูดของ ด.ญ.พิชญาภา วงศ์สาร มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.83 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 83.33 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ดี คือ เด็กแสดงออกได้ด้วยตนเอง

พฤติกรรมการพูดของ ด.ญ.สราดาอร จันตะตึง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.66 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 66.67 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ปานกลาง คือ เด็กแสดงออกได้ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

พฤติกรรมการพูดของ ด.ญ.อัญชนา ทองนาค มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.66 คิดเป็นร้อยละ เท่ากับ 50 มีพฤติกรรมการพูดอยู่ในระดับ ปานกลาง คือ เด็กแสดงออกได้ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

จะเห็นได้ว่า ทักษะด้านการพูดของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น จึงส่งผลให้ พฤติกรรมการพูดแสดงความคิดเห็น การพูดเป็นเรื่องราวและการพูดสื่อความหมายสูงกว่าก่อนการทดลอง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์สำคัญ เพื่อศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้ เด็กปฐมวัยหลังได้รับกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ มีพฤติกรรมการพูดโดยรวมสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพมีทักษะการพูดดีขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า กิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ เป็นกิจกรรมที่让孩子ได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีการสนทนาเรื่องราวเกี่ยวกับหนังสือภาพ เรื่องราวเกี่ยวกับเด็กและมีการสอดแทรกคำถามจากครู เพื่อให้เด็กได้คิดและตอบคำถามตามความรู้สึกของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ ดร. วรรณาท รักสกุลไทย (2554:32) ให้มุมมองการพัฒนาภาษาไว้ว่า ภาษาคือเครื่องมือในการสื่อสารถ่ายทอดความคิด วิธีเริ่มต้นการสอนภาษาสำหรับเด็กอนุบาลต้องเริ่มจากหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก เด็กอนุบาลในช่วงสองขวบครึ่งถึงห้าขวบเป็นช่วงที่มีพัฒนาการทางภาษามาก การพัฒนาทักษะภาษาทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน ต้องพัฒนาไปพร้อมกันแต่สิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในช่วงสามปีแรกก็คือ ทักษะการฟังและการพูด คนที่จะอ่าน เขียนได้ดี ต้องฟังและพูดได้ก่อน การเล่าเรื่องจากหนังสือภาพให้เด็กฟังไม่เพียงกระตุ้นจินตนาการของเด็กให้เกิดการสร้างภาพขึ้น หากยังเสริมสร้างทักษะการฟังให้กับเขาด้วย การที่เด็กได้ฟังบ่อยครั้งจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้คำมากขึ้น เกิดการสะสมเป็นคลังคำ ซึ่งจะเป็พื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาทักษะด้านอื่นต่อไป เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการพูดของเด็กปฐมวัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

การพูดแสดงความคิดเห็น เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ มีพฤติกรรมการพูดแสดงความคิดเห็นที่สูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ก่อนจัดกิจกรรม เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการพูดที่ไม่กล้าแสดงออกหรือไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น ไม่ค่อยกล้าพูด แต่เมื่อผู้วิจัยได้ทำการทดลอง นำหนังสือที่มีภาพเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวเด็ก พบว่า เด็กให้ความสนใจและและมีความกล้าแสดงพฤติกรรมในเรื่องราวที่ตนเองสนใจ ครูจึงเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นเรื่องราวในหนังสือที่ครูนำมาเป็นสื่อจัดกิจกรรม จึงส่งผลให้หลังการจัดกิจกรรมเด็กมีพฤติกรรมการพูดแสดงความคิดเห็นที่สูงขึ้น

การพูดบอกเล่าเรื่องราว เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ มีพฤติกรรมการพูดบอกเล่าเรื่องราวที่สูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ก่อนจัดกิจกรรม เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการพูดที่ไม่กล้าแสดงออก หรือแสดงออกน้อยมาก ไม่สามารถลำดับเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อผู้วิจัยได้ทำการทดลอง นำหนังสือที่มีภาพเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวเด็ก พบว่า เด็กให้ความสนใจและและมีความกล้าแสดงพฤติกรรมในเรื่องราวที่ตนเองสนใจ ประกอบกับครูใช้คำถามถึงเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กและเปิด โอกาสให้เด็กได้ออกมาพูดหรือเล่าเรื่องราวด้วยตนเอง จึงส่งผลให้หลังการจัดกิจกรรมเด็กมีพฤติกรรมการพูดแสดงความคิดเห็นที่สูงขึ้น

การพูดสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ มีพฤติกรรมการพูดสื่อความหมายที่สูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ก่อนจัดกิจกรรม เด็กส่วนใหญ่ไม่ค่อยกล้าพูด กลัวตอบผิด เมื่อครูถามจะได้แต่เพียงพยักหน้า แต่เมื่อผู้วิจัยได้ทำการทดลอง นำหนังสือที่มีภาพเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวเด็ก พบว่า เด็กให้ความสนใจและแสดงความกล้าแสดงพฤติกรรมในเรื่องราวที่ตนเองสนใจ ประกอบกับครูใช้คำถามถึงเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็กและเปิดโอกาสให้เด็กได้ออกมาพูดหรือเล่าเรื่องราวด้วยตนเอง จึงส่งผลให้หลังการจัดกิจกรรมเด็กมีพฤติกรรมการพูดแสดงความคิดเห็นที่สูงขึ้น

ดังนั้นเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ จึงมีพฤติกรรมการพูดที่สูงขึ้น เพราะกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ เป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยเด็กมีโอกาสดำเนินการเล่าเรื่องราวของตนเอง มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ตนเองสนใจ กิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีทักษะด้านการพูด ทั้งการพูดแสดงความคิดเห็น การพูดเป็นเรื่องราว และการพูดสื่อความหมาย โดยครูเลือกหนังสือที่มีเนื้อหาใกล้ตัวเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและอยากพูดแสดงความคิดเห็น พูดสื่อสารความหมายเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเองให้กับผู้อื่นฟัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การวิจัยครั้งนี้เปิดโอกาสให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการพูดบอกเล่าเรื่องราวของตนเอง ซึ่งช่วยฝึกให้เด็กมีความกล้าแสดงออกในการพูด การแสดงความคิดเห็น มีความมั่นใจในตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนขณะทำกิจกรรม ซึ่งในระหว่างทำกิจกรรมครูควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ในกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมในการพูดเล่าเรื่องราวของตนเองหรือแสดงความคิดเห็นที่ดี เพื่อนและครูควรให้การสนับสนุนชื่นชมเด็ก เช่น การปรบมือ

2. ให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมในการเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ เช่น การแสดงบทบาทสมมติในการเปิดหนังสือพร้อมเล่าเรื่องราวไปพร้อมกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทักษะการฟังและการพูดไปพร้อมๆกัน โดยใช้หนังสือภาพหรือหนังสือนิทานที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจมาเป็นตัวสร้างความสนใจให้เด็กกล้าพูด กล้าแสดงออก

2. ในการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ ควรมีสื่อ/อุปกรณ์ของจริงให้เด็กเรียนรู้ไปพร้อมกับภาพในหนังสือ เพื่อช่วยให้เด็กมีความสนใจในกิจกรรมมากขึ้น

3. ในการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ ควรมีสื่อประกอบการเล่าเรื่อง เช่น หุ่นมือ หุ่นนิ้ว เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความสนใจและร่วมทำกิจกรรมมากขึ้น

บรรณานุกรม

เอกสารอ้างอิง

ปัทมรา โคตขุน.(2555).การกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัย.เข้าถึงได้จาก: <https://sites.google.com/site/prapasara/f6>.

จรินทรา จันทอุดมสุข.(2556).รายงานวิจัยในชั้นเรียน การแก้ไขปัญหาพฤติกรรม ไม่กล้าออกมาพูดหน้าชั้นเรียน อนุบาล 3/8.เข้าถึงได้จาก:www.kasintorn.ac.th.research.

สลี วงศ์พลับ.(2555).วิจัยการส่งเสริมทักษะด้านการพูดของเด็กปฐมวัยโดยใช้หนังสือนิทาน.เข้าถึงได้จาก:www.sl.th>temp_emp_research.

อภิญา ทหารวานิช.(2553).วิจัยในชั้นเรียน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกล้าแสดงออก.เข้าถึงได้จาก:www.sl.ac.th./html/temp_emp_research/549.doc.

กรมวิชาการ.(2540).คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช2540(อายุ 3-5 ปี).กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ณภัทรสร จรจรรย์.(2551).ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

ณัฐวดี ศิลากรณ์.(2556).ความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบหุ่น. กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์.(2535).การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก.กรุงเทพฯ:ภาควิชาจิตวิทยา.คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

กึ่งกาญจน์ อังกลีธ.(2555). การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยของเด็กปฐมวัยตามแนวมดูลภาษาเรื่องพยัญชนะไทย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล สันป่ายางหลวง จังหวัดลาพูน. ลำปาง :โรงเรียนเทศบาลสันป่ายางหลวง.

อทิตา เกตุสาราญ. (2554). ผลการจัดประสบการณ์การสอนภาษาแบบธรรมชาติที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ภาคผนวก

- แผนการจัดประสบการณ์
- รูปภาพกิจกรรม
- แบบสังเกตพฤติกรรม
- ประวัติผู้วิจัย

แผนการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องด้วยหนังสือภาพ
สาระการเรียนรู้ บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
สัปดาห์ที่ 1 ระหว่างวันที่ 11 – 12 กรกฎาคม พ.ศ.2560

กิจกรรม : เล่าเรื่องจากหนังสือภาพ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กสามารถพูดเป็นประโยคได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถพูดเป็นเรื่องราวได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและเด็กทักทายกันด้วยเพลง สวัสดี

“สวัสดี สวัสดี วันนี้เรามาพบกัน เธอและฉันพบกันสวัสดี”

2. พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวที่กำลังจะเรียน โดยครูตั้งคำถามปลายเปิดให้เด็กตอบคำถามตามความคิดเห็นของเด็ก

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. เด็กและครูสร้างและทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม

2. ครูแนะนำหนังสือภาพที่จะนำมาทำกิจกรรม โดยครูอ่านเรื่องราวในหนังสือภาพให้เด็กฟังทีละหน้าและให้เด็กอ่านตาม

3. เมื่อครูอ่านเรื่องราวจากหนังสือภาพจบ ครูใช้คำถามปลายเปิดกับเด็กว่า เด็กๆ ชอบทำอะไรกับคุณพ่อบ้าง? ครูให้เด็กออกมาเล่าเรื่องราวของตนเองให้เพื่อนและครูฟังทีละคน

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาในหนังสือภาพว่า เด็กชอบทำอะไร ที่ไหนกับคุณพ่อ บ้าง และครูยังตั้งคำถามชักชวนให้เด็กๆ บอกเล่าเรื่องราวที่ทำกับคุณพ่อ ในวันถัดไป

สื่อ/อุปกรณ์

หนังสือภาพจำนวน 2 เรื่อง

1. เรื่อง "รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับคุณพ่อ"
2. เพลง “สวัสดี”

การประเมิน

สังเกตพฤติกรรมการพูดขณะปฏิบัติกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องด้วยหนังสือภาพ
สาระการเรียนรู้ บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
สัปดาห์ที่ 1 ระหว่างวันที่ 13 – 14 กรกฎาคม พ.ศ.2560

กิจกรรม : เล่าเรื่องจากหนังสือภาพ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กสามารถพูดเป็นประโยคได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถพูดเป็นเรื่องราวได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและเด็กทักทายกันด้วยเพลง “สวัสดี”

“สวัสดี วันนี้พบกัน สุขใจพลัน ฉันได้พบเธอ

โอ้ ลันลา ลาลา(ซ้ำ) ”

2. พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวที่กำลังจะเรียน โดยครูตั้งคำถามปลายเปิดให้เด็กตอบคำถามตามความคิดเห็นของเด็ก

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. เด็กและครูสร้างและทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม

2. ครูแนะนำหนังสือภาพที่จะนำมาทำกิจกรรม โดยครูอ่านเรื่องราวในหนังสือภาพให้เด็กฟังทีละหน้าและให้เด็กอ่านตาม

3. เมื่อครูอ่านเรื่องราวจากหนังสือภาพจบ ครูใช้คำถามปลายเปิดกับเด็กว่า เด็กๆ ชอบทำอะไรกับคุณพ่อบ้าง? ครูให้เด็กออกมาเล่าเรื่องราวของตนเองให้เพื่อนและครูฟังทีละคน

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาในหนังสือภาพว่า เด็กชอบทำอะไร ที่ไหนกับคุณพ่อ บ้าง และครูยังตั้งคำถามชักชวนให้เด็กๆ บอกเล่าเรื่องราวที่ทำกับคุณพ่อ ในวันถัดไป

สื่อ/อุปกรณ์

หนังสือภาพจำนวน 2 เรื่อง

1. เรื่อง "รู้ไหม หนูชอบทำอะไรกับคุณแม่"
2. เพลง “สวัสดี”

การประเมิน

สังเกตพฤติกรรมการพูดขณะปฏิบัติกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องด้วยหนังสือภาพ
สาระการเรียนรู้ บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
สัปดาห์ที่ 2 ระหว่างวันที่ 17 – 18 กรกฎาคม พ.ศ.2560

กิจกรรม : เล่าเรื่องจากหนังสือภาพ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กสามารถพูดเป็นประโยคได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถพูดเป็นเรื่องราวได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและเด็กร่วมกันร้องเพลง”สวัสดีคุณครูที่รัก”

“สวัสดีคุณครูที่รัก หนูจักตั้งใจอ่านเขียน

ยามเข้าเรามา โรงเรียน(ซ้ำ) หนูจะพากเพียรขยันเรียนเออ”

2. พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวที่กำลังจะเรียน โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นตามความคิดและความรู้สึกของเด็ก

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. เด็กและครูสร้างและทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม

2. ครูแนะนำหนังสือภาพที่จะนำมาทำกิจกรรม โดยครูอ่านเรื่องราวในหนังสือภาพให้เด็กฟังทีละหน้า 1 รอบ

และให้เด็กอ่านตาม 1 รอบ

3. เมื่อครูอ่านเรื่องราวจากหนังสือภาพจบ ครูถามเด็กว่ารูปภาพในหนังสือในแต่ละหน้าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไรบ้าง โดยครูเปิดหนังสือทีละหน้าเพื่อให้เด็กเล่า และครูเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นโดยใช้คำถามปลายเปิดกับเด็กว่า เด็กๆชอบไปที่ไหนกับคุณพ่อ คุณแม่บ้าง ครูให้เด็กออกมาเล่าเรื่องราวของตนเองให้เพื่อนและครูฟังทีละคน

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาในหนังสือภาพว่า ภาพในหนังสือมีเรื่องราวเกี่ยวกับใคร ทำอะไร ที่ไหน เด็กชอบทำอะไร ที่ไหนกับคุณพ่อ คุณแม่บ้าง และครูยังตั้งคำถามชักชวนให้เด็กๆบอกเล่าเรื่องราวที่เด็กชอบทำอะไร ที่ไหนกับคุณพ่อ คุณแม่บ้างในวันถัดไป

สื่อ/อุปกรณ์

หนังสือภาพจำนวน 2 เรื่อง

1. เรื่อง “จะไปไหน หนูไปด้วย”
2. เพลง “สวัสดีคุณครูที่รัก”

การประเมิน

สังเกตพฤติกรรมการพูดขณะปฏิบัติกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมเล่าเรื่องด้วยหนังสือภาพ
สาระการเรียนรู้ สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก
สัปดาห์ที่ 2 ระหว่างวันที่ 19 – 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2560

กิจกรรม : เล่าเรื่องจากหนังสือภาพ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กสามารถพูดเป็นประโยคได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถพูดเป็นเรื่องราวได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูและเด็กร่วมกันร้องเพลง “เรามาอยู่ศูนย์”

“เรามาอยู่ศูนย์ เราเขียนเราอ่าน ครูเล่านิทานสนุกสุขใจ

เราเรียน เราเล่นเราเป็นสุขใจ เราเรียงแจ่มใส เมื่อมาอยู่ศูนย์”

2. พูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวที่กำลังจะเรียน โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นตามความคิดและความรู้สึกของเด็ก

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. เด็กและครูสร้างและทบทวนข้อตกลงในการทำกิจกรรม

2. ครูแนะนำหนังสือภาพที่จะนำมาทำกิจกรรม โดยครูอ่านเรื่องราวในหนังสือภาพให้เด็กฟังทีละหน้า 1 รอบ

และให้เด็กอ่านตาม 1 รอบ

3. เมื่อครูอ่านเรื่องราวจากหนังสือภาพจบ ครูถามเด็กว่ารูปภาพในหนังสือในแต่ละหน้าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไรบ้าง โดยครูเปิดหนังสือทีละหน้าเพื่อให้เด็กเล่า และครูเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นโดยใช้คำถามปลายเปิดกับเด็กว่า เด็กเคยเห็นสิ่งของอันตรายที่มีอยู่ในหนังสือที่ไหนบ้าง ครูให้เด็กออกมาเล่าตามความคิดของเด็กแต่ละคน

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาในหนังสือภาพว่า สิ่งของที่เป็นอันตรายที่เด็กไม่ควรเล่นมีอะไรบ้าง และครูยังตั้งคำถามชักชวนให้เด็กๆสำรวจสิ่งของที่เป็นอันตรายที่มีอยู่ในบ้านของเด็ก แล้วนำกลับมาเล่าให้เพื่อนและครูฟังในวันถัดไป

สื่อ/อุปกรณ์

หนังสือภาพจำนวน 2 เรื่อง

1. เรื่อง “หนูรู้นะ ไม่เล่นหอคอย”
2. เพลง “มาอยู่ศูนย์”

การประเมิน

สังเกตพฤติกรรมการพูดขณะปฏิบัติกิจกรรม

แบบสังเกตพฤติกรรมการพูดของเด็กปฐมวัย
ก่อนและหลังการทำกิจกรรม เล่าเรื่องจากหนังสือภาพ

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง

ที่	ชื่อ – สกุล	พฤติกรรมที่สังเกต									คะแนนรวม	ค่าเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
		การพูดแสดงความคิดเห็น			การบอกเล่าเรื่องราว			การพูดสื่อความหมาย					
		2	1	0	2	1	0	2	1	0			
1	ด.ช.พัชรดนัย วงศ์ฟู												
2	ด.ช.ภัทรพงษ์ เฟื่องฟู												
3	ด.ญ.พิชญาภา วงศ์สาร												
4	ด.ญ.สรดาอร จันตะตึง												
5	ด.ญ.อัญชนา ทองนาค												

เกณฑ์การประเมิน

2 หมายถึง เด็กแสดงออกได้ด้วยตนเอง

1 หมายถึง เด็กแสดงออกได้โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ

0 หมายถึง เด็กไม่แสดงออกเลยถึงแม้ครูจะให้คำแนะนำแล้ว

รูปภาพการจัดกิจกรรม เล่าเรื่องจากหนังสือภาพ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล

นางสาวนิศาชล ตาคำปัญญา

วัน/เดือน/ปีเกิด

7 ตุลาคม 2525

สถานที่เกิด

อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

176 หมู่ที่ 3 ตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน

จังหวัดลำปาง

ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

ผู้ดูแลเด็ก

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสะเลียมหวาน

สังกัดเทศบาลตำบลเวียงมอก อำเภอเถิน

จังหวัดลำปาง

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2538

ประถมศึกษา

จากโรงเรียนบ้านสะเลียมหวาน

พ.ศ.2544

มัธยมศึกษา

โรงเรียนเวียงมอกวิทยา